

Zápis z obhajoby disertační práce Mgr. Josefa Bernarda Komunální politika malých obcí a její neformální aspekty konané dne 25. června 2012

Přítomni: doc. PhDr. Jiří Buriánek, CSc., doc. PhDr. Jiří Šubrt, Doc.PhDr. Oldřich Matoušek, CSc., PhDr. Jiřina Šiklová, CSc., Mgr. Dan Ryšavý, Ph.D., Prof.PhDr. Ota Sedláček, CSc., Mgr. Josef Bernard, Mgr. Renata Mikešová (jako zapisovatelka)

Doc. Šubrt zahájil obhajobu a seznámil přítomné s programem. Doc. Buriánek představil studenta i s jeho odborným profilem, dále uvedl, že jeho dizertační práce je vyzrálá a připravena k obhajobě.

Mgr. Bernard představil hlavní teze, cíle a teoretická východiska své práce a z nich se odvíjející se výzkumné otázky. Představil též metody výzkumu – mix empirických metod, od konkrétních k obecným (případová studie práce zastupitelstva v obci Verměřovice, nestandardizované rozhovory, dotazníkové šetření starostů, sekundární analýza dat o rozvojových podmínkách malých sídel) a hlavní závěry práce. Zároveň se vyjádřil k jedné otázce z oponentního posudku Mgr. Ryšavého týkající se tématu případného slučování obcí.

K práci se vyjádřil oponent PhDr. Sedláček, který uvedl, že na práci se dá pohlížet ze dvou aspektů, jedním z nich je, do jaké míry jsou adekvátně použity výzkumné metody a techniky, o čemž u této práce není pochyb. Druhým aspektem je důraz na poznatkový přínos v dané oblasti. Práce podle oponenta přináší nové poznatky, které pomohou řešit spor mezi sociologií a decizní sférou. Dotaz na autora práce na téma vymezení pojmu malá obec. Zároveň uvedl, že některé závěry práce by se mohly lišit, co se týče území ČR, např. v pohraničních oblastech. Oponent práci doporučil k obhajobě.

Druhý oponent Mgr. Ryšavý se dotázal na vztah samosprávy a občanské společnosti a na konsensuální způsob rozhodování samospráv v malých obcích, zda není efektem krátkodobého pozorování a zda by se to nezměnilo, kdyby byly obce pozorovány v delším časovém horizontu a zda nebyly primárně vybrány obce, kde ke konfliktům nedochází. Další dotaz se týkal termínu rozvoj – jak autor práce chápe tento termín a jak se liší chápání tohoto termínu ze strany sociologa a např. starosty malé obce.

Mgr. Bernard reagoval na vznesené otázky – vymezení malé obce je problém, stejně však vymezení venkovské obce, a proto malou obec chápe podle ČSÚ na základě počtu obyvatel. Jedním z významných faktorů, který ovlivňuje obec, je uvolněnost starosty k dané funkci. K tématu komunikace starosty s dalšími starosty obcí Bernard uvedl, že na základě výzkumu je jejich komunikace spíše malá, neboť většina věcí, které starosta zařizuje, tak k nim další obce nepotřebuje a tudíž ani komunikaci s nimi. Z dat nadále vyplývá, že se nesnižuje zájem o participaci v samosprávě obcí, naopak spíše se zvyšuje nebo stagnuje. K otázce na téma občanské společnosti Bernard uvedl, že samospráva je součástí občanské společnosti, jejím hybatelem, ale ne substituentem. Na téma konsensuální povahy samosprávy – výzkum ukázal, že opravdu nedochází k zásadním konfliktům, problémy se vyskytují více v obcích v příměstských oblastech a v turisticky atraktivních regionech, ty však autor nepovažuje za průměrnou českou obec, a proto se jimi nezabýval. Otázka termínu rozvoj – jde se o problematický pojem, často vnímán spíše v ekonomickém smyslu, starostové jej chápou jako dobrou správu obce a jako úsilí o zvýšení kvality života v obci.

Oponenti byli s odpověďmi na své otázky spokojeni a byla zahájena všeobecná diskuse nad prací. Doc. Šubrt vznesl otázku týkající se toho, že nebyla vůbec zmíněna politika, politická orientace, zda je

práce starostů opravdu natolik apolitická či ne. Bernard uvedl, že je nutné si uvědomit význam pojmu politika, většina práce v samosprávě je však podle něj opravdu nestraničná a neideologická, ne však nepolitická. Spory si zastupitelé často vyřeší na samotném jednání zastupitelstva a hlasování je pak nakonec často jednotné, nestraničné. Dr. Sedláček k tomu uvedl, že stranickost je důležitější na krajské úrovni, což pak souvisí s přidělováním různých dotací. Doc. Buriánek ocenil odpovědný a kritický pohled oponenta a poukázal na souvislost mezi metodologickým postupem a řešeným grantovým projektem. D.Ryšavý se zeptal na možnost vysledování opozičních tendencí, dle kandidáta v daném typu obcí nejsou k nalezení. Na otázku doc.Matouška o postoji neparticipujících občanů uchazeč odpověděl poukazem na „neodcizenost“ lokální politiky.

Doc.Šubrt uzavřel diskusi.

Na základě hlasování členů komise byla práce přijata.